

IX Seminarium WEP

Andrzej JELLONEK (1907-1998).

Andrzej Marusak

Warszawa, 26 IV 2017 r.

ANDRZEJ JELLONEK (1907-1998).

Dr inżynier elektromechanik, profesor zwyczajny, specjalista miernictwa elektronowego, wychowanek Politechniki Lwowskiej, współtwórca polskiej szkoły metrologii elektrycznej, pionier Politechniki Wrocławskiej i jej doktor honoris causa.

Urodzony 31 lipca 1907 roku 1907 w Krakowie. Tytuł inżyniera elektromechanika uzyskał na Wydziale Elektrycznym Politechniki Lwowskiej (PLw) w roku 1931. Pracę rozpoczął już po uzyskaniu absolutorium, w Laboratorium Radiotechnicznym Katedry Fizyki na stanowisku młodszego asystenta. Po studiach awansował na starszego asystenta i kontynu!

ował tę pracę do roku 1934. Równolegle wykładał na kursach monterskich w Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie. Jeszcze na PLw, zainteresował się techniką oscyloskopu katodowego jako przyrządu pomiarowego. Na ten temat opublikował swoje pierwsze artykuły w „Przeglądzie Radiotechnicznym” z lat 1933 i 1934.

W roku 1934 wyjechał do Warszawy i podjął pracę Państwowych Zakładów Tele- i Radiotechnicznych (PZT) jako konstruktor samodzielny, a następnie starszy konstruktor. Wiosną 1938 r. odbył praktykę w dziedzinie fal bardzo krótkich, konieczną w celu uruchomienia tworzonego wówczas w PZT Oddziału Prac nad Falami Bardzo Krótkimi.

W lutym 1939 r. wrócił na PLw ponownie na stanowisko adiunkta w Laboratorium Radiotechnicznym i wykładał Pomiar radiotechniczne. Równocześnie, w PZT kontynuował zatrudnienie jako doradca techniczny. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Po wkroczeniu Sowietów do Lwowa (wrzesień 1939) i przemianowaniu Politechniki na Lwowski Instytut Politechniczny pracował jako asystent w Katedrze Radiotechniki u prof. Janusza Groszkowskiego. Prowadził jak poprzednio Laboratorium Radiotechniczne i wykładał Pomiar radiotechniczne. Pracę doktorską wykonaną nt. "*Zachowanie się oporników nie drutowych przy wysokiej częstotliwości*" obronił we Lwowie pod okupacją sowiecką w 1941 r.

i otrzymał stopień kandydata nauk elektrotechnicznych (**równoważnik doktoratu**).

Po zajęciu Lwowa przez Niemców przeniósł się do Warszawy, gdzie znalazł pracę w Laboratorium Badań Fizycznych Zakładów Philipsa, którego kierownikiem był prof. Sołtan. Inżynier Jellonek prowadził badania i prace konstrukcyjno-modelowe z zakresu dużej częstotliwości w zastosowaniu do aparatury medycznej. Równocześnie wykładał radiotechnikę na kursach fabrycznych dla inżynierów i techników.

W czasie Powstania Warszawskiego montował sprzęt radiowy ze zdobywanych części. W powstaniu stracił cały dorobek materialny i notatki naukowe

wraz z pracą doktorską, której niektóre, odtworzone fragmenty zachowały się do dziś.

Po Powstaniu Warszawskim i całkowitym zniszczeniu zakładów Philipsa, przeniósł się do Krakowskiego Oddziału tej firmy.

Po zakończeniu wojny A. Jellonek wrócił w marcu 1945 r. do pracy naukowo-dydaktycznej jako adiunkt na Politechnice Śląskiej, z tymczasową siedzibą w Krakowie.

Po dwóch miesiącach przeniósł się do Wrocławia. Podjął pracę jako adiunkt zjednoczonych wówczas uczelni (Politechniki i Uniwersytetu) w katedrze prof. Kazimierza Idaszewskiego (30 czerwca 1945). Pracę zaczynał odgruzowując, szkląc, remontując dachy,

inwentaryzując aparaturę i zbiory biblioteczne.

Pomagali mu w tym przybysze tacy jak grupa studentów przybyłych do Wrocławia z zamiarem dokończenia studiów oraz grupa kandydatów chcących rozpocząć studia.

W roku akademickim 1945/46, na uczelni pn. Politechnika i Uniwersytet Wrocławski, zostały uruchomione dwa wydziały: ● Mechaniczno-Elektrotechniczny oraz ● Budownictwa. Inż. A. Jellonek, wykładał Zasady radiotechniki. Na początku roku 1946 ponownie obronił pracę doktorską (promotor prof. J. Groszkowski) i otrzymał tytuł doktora nauk technicznych., na podstawie odtworzonych i częściowo i zachowanych wyników swych badań na PLw.

Pierwszy polski
wykład
Politechnika Wroclawska
15.XI.1945r.

Profesorem nadzwyczajnym został mianowany (1 VI 1946) na Wydziale Mechaniczno-Elektrycznym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej i utworzył Katedrę Radiotechniki.

Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół pomiarów radiotechnicznych, z ukierunkowaniem na badania materiałowe. Już w 1954 r. opublikował (jako współautor) artykuł pt. „*Przyrządy pomiarowe bez błędów subiektywnych*”, jako pierwszą w kraju publikację z zakresu miernictwa cyfrowego.

Pierwsza Jego książka "*Miernictwo Radiotechniczne*" została wydana po wojnie przez Przemysłowy Instytut Telekomunikacji (PIT) w Warszawie.

W roku 1953, według Jego projektu zorganizowano

**Wydział Łączności Politechniki Wrocławskiej (prze-
mianowany w 1968 r. na Wydział Elektroniki). Składał
się on z 9 katedr: Konstrukcji Mechanicznych i Pod-
staw Telekomunikacji, Elektroniki, Techniki Odbior-
czej, Techniki Łączenia, Teletransmisji Przewodowej,
Telemechaniki i Automatyki, Urządzeń Teletransmi-
syjnych oraz Radiotechniki.**

**Zakres badań i zadania Katedry Radiotechniki roz-
szerzały się bardzo szybko, co doprowadziło do po-
dzielenia jej na trzy nowe katedry (1962): ● Katedrę
Radiotechniki obejmującą technikę odbiorczą, kie-
rowaną przez prof. Wilhelma Rotkiewicza, ● Katedrę
Techniki Nadawczej, kierowaną przez prof. Tadeusza
Tomankiewicza i ● Katedrę Miernictwa Elektronowe-
go, kierowaną przez prof. A. Jellonka.**

Katedra Miernictwa Elektronowego została później przekształcona w międzywydziałowy Instytut Metrologii Elektrycznej.

Profesorem zwyczajnym został mianowany w 1962 r. na Wydziale Łączności Politechniki Wrocławskiej (PWr). W latach 1952-1954 oraz 1959-1961 był prorektorem PWr ds. nauki. Był członkiem Senatu Politechniki Wrocławskiej. Katedrą Radiotechniki Kierował w latach (1946-1962), a Katedrą Miernictwa Elektronowego — w latach (1962-1968).

Z Jego inicjatywy powstał Instytut Metrologii Elektrycznej na PWr, utworzony z 2 katedr: Katedry Miernictwa Elektrycznego (działającej na Wydziale Elektrycznym) i Katedry Miernictwa Elektronowego (dzia-

łającej na Wydziale Elektroniki, dawnym — Łączności). Dzięki temu, całość dydaktyki i prac naukowych z zakresu metrologii elektrycznej była prowadzona w jednej jednostce PWr.

Instytut ten był w kraju najliczniejszą jednostką, o największym potencjale naukowym i prowadził prace naukowe z dziedziny miernictwa elektrycznego od prądu stałego aż po mikrofałe. Profesor A. Jellonek był dyrektorem tego Instytutu w latach 1968-1977 (do emerytury).

Był człowiekiem bardzo pracowitym, erudytą, miał ogromną wiedzę i był bardzo uczynny. Dużo wymagał od siebie i od swoich współpracowników. Bardzo wiele czytał i w tamtych latach bez komputerowych,

był dla swoich współpracowników źródłem informacji podstawowych i specjalistycznych sięgających nawet lat trzydziestych czy dwudziestych — jeśli to było potrzebne. Nie lubił konferencji i narad.

Pilnie śledził wszystkie nowinki dydaktyczne i starał się je wdrażać.

Jako pierwszy dostrzegł celowość kształcenia studentów specjalności nie elektrycznych w zakresie podstaw miernictwa już na początku studiów. Przepromował to na PWr, gdzie do lat osiemdziesiątych na pierwszych latach wszystkich wydziałów były prowadzone zajęcia z metrologii (wykłady i laboratorium).

Wypromował 22 doktorów. Większość z nich została

później profesorami. Opracował bardzo wiele opinii i recenzji. Został odznaczony Medalem za Wybitnie Zasługi dla Politechniki Wrocławskiej, a w uznaniu zasług otrzymał w 1981 r. godność doktora honoris causa Politechniki Wrocławskiej.

Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi (dwukrotnie), Medalem 10-lecia PRL oraz Medalem „Za wybitne zasługi dla rozwoju Politechniki Wrocławskiej” (1972).

Działał w Kole Stowarzyszenia Elektryków Polskich przy Instytucie Metrologii Elektrycznej PWr. Organizował wspólnie seminaria, na których były prezentowane prace doktorskie i propozycje prac habilita

cyjnych. Otrzymał Złotą Odznaką Honorową SEP oraz Medal im. prof. Mieczysława Pożaryskiego (1981).

Zmarł tragicznie 6. lutego 1998 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym św. Wawrzyńca przy ul. Bujwida we Wrocławiu (pole 9, al.gł. grób 130A).

Jego nazwisko widnieje na honorowej tablicy w holu głównym Uczelni. Dla upamiętnienia 100. rocznicy urodzin prof. A. Jellonka w Instytucie Metrologii Elektrycznej PWr odbyła się uroczysta sesja (2007).

Andrzej Marusak

Na podstawie:

- 1) "Wszystko zaczęło się na Politechnice Wrocławskiej" w 70-lecie.**
- 2) "Andrzej Jellonek (1907-1998)", apw.ee.pw.edu.pl (marzec 2017).**